

Діду Чернобаю тут подобається. Особливо влітку. Коли спека і степ, і брат Степовик вітровіями разносить гарячу куряву, пахне ковилою, чорнобилем та типчаком. А ще йому дуже смакують кавуни та помідори. Як колись без них обходився? Та ще й без оцих, чорнобаївських. Ніде такої смакоти нема. У старого тут свій баштан. Крихітний, але особливий. Зрештою, дід Чернобай теж чоловік не простий, а в непрóстих усе особливе. Пригадує, як сусідські діти ночами, маючи власні кавуни на городі, часто забиралися в його баштан. Дід удавав, що не чує, як вони крадуться поза тином, обтрушують роси з трав, а потім сидять на спориші під зорями та нахваляють його кавуни. Старого це не злило, а тішило. Він радісно усміхався в довгі вуса. Власне, саме для цього він ті кавуни щороку й садив. Для втіхи та дитячого щастя. А ще в діда багата помідорова грядка. Щороку він примудряється на ній виростити до 40 сортів томатів. І тим дуже пишається. От такого точно ніде в світі нема, тільки в діда Чернобая з Чернобаївки. З усієї околиці до нього за розсадою приїжджають. А він не жадібний, роздає. Навіть заздрісникам. Може, його особливі помідори зроблять їх трохи добрішими.

Згадав, як уперше сюди потрапив. Із чумаками. Тоді його звали Бабаєм. Тобто він і справді ним був. Робота така. Він те бабаївське заняття не дуже любив, але мусив робити. Слонявся ночами людськими селами, никав під

вікнами, прикладав вуха до дверей-вікон та уважно слухав, вишукуючи нечемних дітей, які негарною поведінкою доводили бідолашних батьків до шаленства. Бабай батькам співчував і разом з тим захоплювався ними. Бо, попри всі каверзи маленят, батьки любили нечемнюхів. І Бабай тоді вирішив допомагати батькам. Непослухів він лякав. З'являвся у снах і казав: «Не будеш тата-маму слухати, у міх посаджу і в дрімучий ліс занесу». А страхати він мав чим: великі, як тарелі, вуха, ніс-жолудь,

довге розпатлане волосся, борода до колін, очі — розпечені вуглини. Навіть найнечемніші, щойно його бачили та чули, вмить робилися лагідними телятами й виправлялися. Додому Бабай приходив з роботи з порожнім мішком. І починалося. Ще з порога:

— О, приплентався, чупераadlo! І ніц не вполював, либонь? За кілька десятків літ, що я з тобою живу, жодної вредної дитини не надибав? Ой, не вірю! Дуриш мене, дуриш. Знову мені жаб в ставі лапати та в печі запікати чи березову кору гризти.

То жінка його — Залізна Баба — таке-от балакати починала. Пиляла хлопа зранку до ночі, називала ледащом, нікудишою, тюхтієм, страшком. Лаяла на всі переліски, гаї та луги. Бабай у відповідь тільки зітхав. Він свою жінку трохи боявся. Тому не міг зізнатися, що більше любить щось в землю садити, аніж нечемних дітей красти. Баба його за такі слова точно з'їла б. І одного разу вона таки вирішила його з'їсти, по-справжньому. Випадково зовсім про те дізнався, підслухав її розмову із сестрою. Добре, що в Бабая такі великі всечуйні вуха. Жінки хотіли сплячого хлопа зв'язати, у полині вимочити й запекти. Ледве від тих двох навіжених утік. Вони його в хаті замкнули, вікна й двері забарикадували, то він через комин вибрався. Чорний, весь у сажі, побіг у бік села, а Залізна Баба із сестрою своєю, Солом'яною Бабою, за ним. То він у перестрашу

догнав чумацьку валку, заховався на возі в соломі та переляканий там просидів чи то тиждень, чи то два, а може, й три. Усе ліпше, аніж бути спеченим сердитими жінками.

Чумацька валка неквапливо рухалася дорогами України, зупинялася на ночівлю в полі, благо, літо, і далі собі поволі повзла. Бабаю подобався такий неквапливий темп пересування. І за Бабою зовсім не скучав, і невідомість не лякала. Якось валка зупинилася на перепочинок у степу. Отут його сплячого один із чумаків і знайшов. Побачив втікача і отетерів:

— Свят-свят-свят. Ти що за чудо? Наче на рішкато-го не схожий, безрогий, безкопитний, — чумак про всяк випадок перехрестився. — Ану вилазь зі соломи, лихий би тебе вхопив. Гаспидська душа, не інакше.

— Я не рішкатий і не гаспидська душа, я Бабай. Чесно-пречесно.

— Тю... Та який ти Бабай. Ти Чорнобабай якийсь. Он який вимазаний. Весь у сажі. А най тебе... Спаску-див мені геть усе сіно, воза вимастив. Ану вилазь і розкажуй, що ти в чумацькій валці забув. Бусурмани з нами мандрували, але щоб бабаї по сіль з чумаками їздили... То вперше.

Так, то був особливий чумак, трохи характерник. Він міг бачити невидиме і робити його видимим. Коли вирушаєш в далеку дорогу, то добре мати у валці непрóстого